

Тема 2.

Правові засади запобігання та протидії домашньому насильству

Питання для обговорення:

1. Міжнародні стандарти у сфері протидії домашньому насильству
2. Національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
3. Засади державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
4. Практика Європейського Суду з прав людини

Опрацювати:

1. Рекомендація № R (85) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про насильство в сім'ї»;
2. Рекомендація № R (90) 2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо соціальних заходів стосовно насильства в сім'ї»;
3. Рекомендація № R (91) 9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про невідкладні заходи у справах сім'ї»;
4. Резолюція № S-23/3 (2000) «Подальші заходи та ініціативи щодо втілення в життя Пекінської декларації і Платформи дій», прийнята на 23-й спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН;
5. Рекомендація 1450 (2000 р.) «Про насильство стосовно жінок в Європі»;
6. Рекомендація № 1582 (2002) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про домашнє насильство щодо жінок»;
7. Рекомендація 1681 (2004 р.) «Про кампанію протидії насильства над жінками в Європі»;
8. Рекомендація 1723 (2005 р.) «Про примусові шлюби та шлюби між неповнолітніми»;
9. Резолюція 1697 та Рекомендація 1891 (2009 р.) «Про жінок-емігранток: під особливим ризиком переживання домашнього насильства»;
10. Резолюція 1765 та Рекомендація 1940 (2010 р.) «Про клопотання про надання притулку на підставі дискримінації»;
11. Резолюція 1714 та Рекомендація 1905 (2010 р.) «Про дітей свідків домашнього насильства»;
12. Резолюція 1852 (2011 р.) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про психічне насильство»;
13. Резолюція 1853 (2011 р.) «Про захисні судові накази для жертв домашнього насильства»;
14. Резолюція № 1861 (2012 р.) «Про пропагування Конвенції РЄ про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами».

Кейсові завдання/ділові ігри/робота в групах:

I. Громадянка К. неодноразово зверталася до поліції із заявами про фізичне та психологічне насильство з боку чоловіка. Поліція обмежувалась профілактичними бесідами. Терміновий заборонний припис не виносився. Через кілька місяців жінка отримала тяжкі тілесні ушкодження. Вона подала скаргу до суду, а після вичерпання національних засобів правового захисту - заяву до ЄСПЛ.

1. Визначити, які міжнародні стандарти могли бути порушені (з урахуванням положень
2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству).
3. Проаналізувати норми
4. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та положення Кодексу України про адміністративні правопорушення (ст. 173-2).
5. Оцінити відповідність дій поліції принципам державної політики (пріоритет безпеки постраждалої особи, ефективність реагування, міжвідомча взаємодія).
6. Проаналізувати перспективи справи в ЄСПЛ з урахуванням підходів у рішенні
7. *Opuz v. Turkey*.

8. Запропонувати належний алгоритм реагування правоохоронних органів.

II. Ділова гра. «Реагування держави на випадок домашнього насильства: від звернення до ЄСПЛ»

Ролі:

- Потерпіла особа
- Працівник поліції
- Дільничний офіцер
- Представник служби у справах дітей
- Адвокат
- Суддя
- Представник Уряду в ЄСПЛ

Етапи гри:

1. Первинне реагування поліції.
2. Прийняття рішення щодо термінового заборонного припису.
3. Судовий розгляд адміністративної справи.
4. Підготовка позиції заявника та держави для ЄСПЛ.

Проаналізувати на якому етапі відбулося порушення стандартів та як його можна було запобігти.

III. Робота в групах. Аналітичне завдання «Система правових гарантій»

Група ділиться на 4 підгрупи. Завдання підгрупам:

- 1 група – аналіз міжнародних стандартів (Стамбульська конвенція, принцип due diligence).
- 2 група – аналіз національного законодавства (поняття домашнього насильства, заходи реагування, відповідальність).
- 3 група – засади державної політики (координація суб'єктів, профілактика, захист постраждалих).
- 4 група – практика ЄСПЛ (критерії відповідальності держави, позитивні зобов'язання, дискримінаційний аспект).

IV. Створити спільну схему «Механізм правового захисту особи від домашнього насильства: міжнародний та національний рівні»